

112. výstava v rodném domě Václava Šolce v Sobotce. Sezóna 1987. Pořadatelé: Okresní galerie v Jičíně, Osvětová beseda v Sobotce, pobočka KPVU v Sobotce, Spolek sběratelů a přátel exlibris, kolektivní člen České společnosti pro estetiku při ČSAV, v Praze, Albatros, nakladatelství pro děti a mládež v Praze. Vytiskl Mír 6, provoz 62, Praha 3, Čáslavská 15.

JIŘÍ KRÁSL

ILUSTRACE

Rodný dům

Václava Šolce

Sobotka, květen-červen 1987

Na první pohled si Jiří Krásl pro tvorbu ilustrací vybral nejznámější malířský způsob: dělá je vodovými barvami, nebo — jak se odborně říká — akvarelem. Tedy technikou, kterou člověk „ovládá“ už od školních let. Jenomže dělají-li dva totéž, není to totéž. Školní malování vodovými barvami není ani zdaleka akvarel. Co se jeví jako jednoduché a snadné, to je pro malíře náročná práce. Odborníci tvrdí, že pracovat technikou akvarelu je náročnější, než olejomalba.

Chtělo by se říci, že akvarel byl objeven náhodou, stejně jako mnoho velkých objevů a zkušeností lidstva. Bylo to jistě něco jako krásné zjevení, když se komusi na vlhkém papíru objevila barevná skvrna. Podobala se lidskému dechu na čirém skle a zářila jako barva sejmutá z duhy. Z náhody se stal záměr, pravidlo, způsob tvorby. Technika akvarelu prochází výtvarným uměním od pradávna, zapomínána i znovu připomínána, aby udivovala dodnes. A stále je to kus velké neznámé i pro toho, kdo tuto techniku ovládá. Protože jakmile se štětec plný barvy dotkne mokrého či vlhkého papíru, začíná něco neodvolatelného, něco mezi alchymii a magií. Výsledkem je záměr tvárněný náhodou. Barvy se na mokřém papíře chovají neukázněně a malíř je musí umět zkrotit, ukáznit, aby z barevné skvrny byla louka, strom, zvíře, pták, list anebo květ. Ne náhodou právě věci a tvary přírody a přírodního dění vypadají v akvarelu nejpřirozeněji a nejvěrněji. Akvarel totiž umožňuje zachytit a přenést na papír kus toho věčného neklidu, kus té věčné proměny světla a stínu, které můžeme pozorovat v hradbě lesa, koruně stromu, na pláni louky, kus té skryté pohody i neustálé ostražitosti, všudypřítomné v přírodě. A tak se nám množí vidění přírodních dějů, nahlížíme do tajemství, zákoutí a detailů, které nám obvykle unikají. Jak je v malířově podání například barevná noc! Jak působivý je starý strom, pařez, stéblo trávy . . . Jak jemná je voda v potoce nebo v tůni . . .

Tohle všechno a ještě mnohem víc vidíme na ilustracích Jiřího Krásla. Akvarel se mu stal údělem i posláním. Ilustrace, zejména pak ilustrace do knížek pro děti, mnoho volnosti či prostoru zdánlivě neposkytuje. Slovo je přímé a dostatečně mobilizuje čtenářovu fantazii. Jenomže posláním ilustrace není množovat to, co říká a na-

vozuje text, ilustrace musí víc: dostvořit atmosféru příběhu a spoluvytvořit knihu jako národní kulturní statek, jako kulturní hodnotu. Jiří Krásl to ví a podle toho i jedná. Způsob výtvarné práce, který si zvolil, odpovídá nepochybně jeho výtvarnému názoru. Je malířem-lyrikem. To neznamená, že popouští fantazii uzdu, že chodí s hlavou v oblacích, jak bývá představa o člověku, o němž tvrdíme, že je lyrikem. Naopak. Jeho ilustrace jsou založené na přísně zvládnuté kresbě; proto jsou věcné, proto mohou vést čtenáře stezičkou poznávání. Jen hra světla a stínu, jen hra bílé barvy papíru a barevných valérů na ni nanášených zprůzračňuje věci a svět a vytváří i umocňuje ticho, dramaticčnost či pohodu toho, co se na obrázcích právě děje. Ilustrace Jiřího Krásla jsou pravdou i básní. Proto mají schopnost žít i mimo stránky knih, proto mají schopnost těšit nás samy o sobě . . .

JAROSLAV ŠIMŮNEK

JIŘÍ KRÁSL

narozen 1928. V letech 1944—1947 vystudoval Státní grafickou školu v Praze u prof. Dillingera a Baláže. Vysokou školu uměleckoprůmyslovou v ateliéru prof. J. Nováka vystudoval v letech 1947—1952.

VÝSTAVY

Mladá fronta Praha 1957
BIB Bratislava 1967
Sofia 1967
České Budějovice 1970
Brno 1971
Bologna 1973, 1974, 1975
Žďár nad Sázavou 1985
Hodonín 1986
Norimberk 1986

Z KNIH, KTERÉ ILUSTROVAL

Vladimír Pazourek — Chlapec ze Starého lesa, 1964
Josef Prchal — Srnečka Sisi, 1966
Vladimír Pazourek — Lískáček, 1966
Josef Prchal — Bílý jestřáb, 1972
Jiří Andreska — Věčně tajemné světy, 1977
Jan Kozák — Bílý hřebeč, 1979
Rudo Moric — Jak jsem křtil medvěda, 1980
Donát Šajner — O čem se vyprávělo na lavičce, 1980
Jiří Křenek — Dlouhé uši v trávě, 1983
Josef Pohl — Pod jezevčí skálou, 1982
Josef Pohl — Na pytlácké stezce, 1983
Josef Pohl — Za trnkovým keřem, 1985